

SARS KUN'WE NA NSINDZISO WO LANDZELELA NAWU WA TSHOVA MITLAWA YA SWIGEVENGA SWA MALAHLA

Tshwane, 12 Nhlangua 2023 - Xintirhwana lexikulu xa le xikarhi ka mimfumo xa musecho na ntekelo eswifundzenikulu swa ntlhanu xi endliwile namuntlha endzhaku ka mitlawa ya swigevenga swa ntokoto leswi hleketeleriwaka ku va vangungumerisi va malahla, lava tlangeke xiave lexikulu eku engeteleleni ka nkayakayo wa eneji na ku tirhisiwa ka gezi hi ku siyerisana.

Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) a ku ri ejensi yo rhang a eka xitirhwana xa namuntlha xa musecho na ntekelo hikuva vuxokoxoko byi vi le kona mayelana na murhurheli wa vugevenga bya xibalo lebyi endliweke hi swirho swa ntlawa wo ngungumerisa malahla.

Ku humelela loku ka xitirhwana xa namuntlha ku endlekile hi mhaka ya ntirhisano na avelano wa vuxokoxoko hi mimfumo leyi tirhisanaka ehansi ka vulawuri bya *NATJOINTS Energy Safety & Security Priority Committee* leyi lerisiweke ku vhumbunula no xupula swigevenga leswi vangeke ku nonoha ka ikhonomi na ku nonoha ka vanhu vona vini eka vaakitiko hinkwavo va tiko.

Hikwalaho ka ntirho wa matimba, mikarhi yin'wana endzhaku ka mivono, leyi fikisaka eka ku humelela loku ka vulavisisi no tiyisisa leswaku vaaki va Afrika-Dzonga va vuyela eka mahanyelo handle ku tirhisiwa ka gezi hi ku siyerisana. Switirhwana leswi swo kongomisa swi tlhela swi pfuna ku sivela ndzahlekelo wa xibalo eka nkwama, laha eka xiyimo swi durheke ku tlula R500 million.

Vangungumerisi va malahla lava ehlekeleriwaka na tienthithi ta vona leti xakelanaka no va na vukona eGauteng; Mpumalanga; KwaZulu-Natal; Free State na Limpopo.

Vaehlekeleriwa lava ku kongomisiweke eka vona namuntlha i khale ka vatirhi va Eskom lava fambiseke vuxisi bya swa maxavelo, ku katsa na vanhu vona vini lava nghenelelaka eka njhikiso wa malahla ma xiyimo xa le henhla.

SARS yi kotile ku tumbuluxa tilinki exikarhi ka vanhu na tienthithi leti xakelanaka no tiyisisa mitlulanawu yo biha leyi nga kona ku suka eka vonelo ra xibalo hi ku ya hi:

- i. Nkantsariso wa Xibalo xa Malinghena, VAT na/kumbe PAYE.
- ii. Ntsandzeko wo rhumela mitlheriso ya xibalo.
- iii. Ntvisohansi wa malinghena.
- iv. Ku koxa mivuyiselo ya VAT.
- v. Ku endla mirhumelo ya vunwa (Vuxisi)

Vangungumerisi Titiraka leti a ti rhumeriwe eswitichini swa gezi ti jikiseriwa emavaleni ya malahla laha malahla ma xiyimo xa le henhla ma siviwa hi ma gireyidi ya le hansi swinene kumbe xihumelerisiwa xa xiyimo xa le hansi. Kwalaho malahla ma xiyimo xa le henhla ma rhumeriwa ematikweni mambe kumbe ma xaviseriwa lava tsakelaka ku xava. Malahla ma xiyimo xa le hansi ma hlanganisiwa na malakatsa kumbe switirhisiwa swin'wana naswona ma rhumeriwa eswitichini swa gezi.

Malahla ma xiyimo xa le hansi ma onha switirhisiwa eswitichini swa gezi swa Eskom, leswi ku nga mhaka leyikulu eku gonohateni ka vuswikoti bya xitirhisiwa ku tumbuluxa gezi eka giridi ya le Afrika-Dzonga.

Khomixinara wa SARS Edward Kieswetter u ndhundhuzerile tiejensi ta nsindziso wo hlayisa nawu ta tiko eka ku humelela lokukulu eka milavisiso leyi yaka emahlweni.

U te "I mhaka ya makolo malama ma nga endla leswaku tiko ri hlangana na ku tirhisiwa ka gezi hi ku siyerisana leswi nga kunguhatiwangiki, leswi onhala mabindzu, ku nyadza vuvukisi byo kongoma bya matiko mambe no fikelerisa eka ndzahlekelo wa mitirho - hinkwaswo leswi swi khumba hi ndlela yo biha nhlengeleto wa xibalo".

"Tiejensi hinkwato ta nsindziso wo landzelela nawu ti fanelele ti ya emahlweni na nyimpi ehenhla ka vugevenga, ha yin'we na yin'we hi ku ya hi xileriso xa yona. Eka xiphemu xa yona, SARS yi ta ya emahlweni yi lwa na vahakelaxibalo lava khumbekaka eka nkavulandzelelanawu hi ntsakelo na hi vomu - handle ka nchavo, tintswalo kumbe ringhohe," ku vurile Ttn Kieswetter.

SARS yi hlohloteriwa hi leswaku hungu ra vonakala no ka ri nga kanakanisi eka nghenelelaka eka vugevenga bya mitlawa - u ta hlotiwa no xupuriwa.

Mayelana na vuxokoxoko hi xitalo u komberiwa ku tihlanganisa na SARS eka SARSMedia@sars.gov.za.